

LUYỆN TỪ VÀ CÂU

NỐI CÁC VẾ CÂU GHÉP BẰNG QUAN HỆ TỪ

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Hiểu thế nào là câu ghép thể hiện quan hệ tăng tiến.
2. Biết tạo ra các câu ghép mới (thể hiện quan hệ tăng tiến) bằng cách nối các vế câu ghép bằng QHT, thay đổi vị trí các vế câu.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

- Bảng lớp viết câu ghép ở BT1 (phần Nhận xét).
- Bút dạ và 1 tờ phiếu khổ to viết 1 câu ghép chỉ quan hệ tăng tiến ở BT1 ; 3 băng giấy viết 3 câu ghép chưa hoàn chỉnh ở BT2 (phần Luyện tập).

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

HS làm lại các BT2,3 tiết *Mở rộng vốn từ : Trật tự – An ninh* (trang 48, SGK).

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Ở tiết học trước, các em đã được học cách nối các vế trong câu ghép chỉ quan hệ nguyên nhân – kết quả, quan hệ điều kiện (giả thiết) – kết quả và quan hệ tương phản. Trong tiết học hôm nay, các em sẽ được học cách nối các vế câu ghép thể hiện quan hệ tăng tiến.

2. Phân Nhận xét

Bài tập 1

- HS đọc yêu cầu của BT1, phân tích cấu tạo của câu ghép đã cho.
- HS phát biểu ý kiến. GV mời 1 HS lên bảng phân tích cấu tạo của câu ghép (xác định hai vế câu, bộ phận C – V trong mỗi vế câu, khoanh tròn cặp QHT nối các vế câu).

Lời giải :

Câu ghép **Chẳng những** Hồng chăm học **mà** bạn ấy còn rất chăm làm do 2 vế câu tạo thành :

Vế 1 : Chẳng những Hồng chăm học

Vế 2 : mà bạn ấy còn rất chăm làm.

– **Chẳng những ... mà...** là cặp QHT nối hai vế câu.

– GV : Câu văn sử dụng cặp QHT **chẳng những... mà...** thể hiện QH tăng tiến.

Bài tập 2

Ngoài cặp QHT **chẳng những ... mà...** nối các vế trong câu ghép chỉ quan hệ tăng tiến, còn có thể sử dụng các cặp QHT khác như : *không những ... mà..., không chỉ ... mà..., không những ... mà..., không phải chỉ ... mà...* VD :

- **Không những** Hồng chăm học **mà** bạn ấy còn rất chăm làm.
- Hồng **không chỉ** chăm học **mà** bạn ấy còn rất chăm làm.

GV chú ý chọn những câu có đủ C, V ở mỗi vế câu.

3. Phần Ghi nhớ

- Một, hai HS đọc nội dung cần ghi nhớ trong SGK.
- Hai HS nói lại nội dung Ghi nhớ (không nhìn SGK).

4. Phần Luyện tập

Bài tập 1

- Một HS đọc yêu cầu của BT1 (đọc mẩu chuyện vui *Người lái xe đang lái*).
- GV nhắc HS chú ý 2 yêu cầu của BT :

- + Tìm trong truyện câu ghép chỉ quan hệ tăng tiến.
- + Phân tích cấu tạo của câu ghép đó.

– HS gạch dưới câu ghép chỉ quan hệ tăng tiến ; phân tích cấu tạo của câu ghép đó (xác định hai vế câu, bộ phận C – V trong mỗi vế câu, khoanh tròn QHT nối các vế câu).

– HS phát biểu ý kiến. GV dán tờ phiếu đã chép câu ghép, mời 1 HS lên bảng phân tích, chốt lại lời giải đúng :

Vế 1 : Bạn bất lương ấy **không chỉ** ăn cắp tay lái

C V

Vế 2 : **mà** chúng còn lấy luôn cả bàn đạp phanh.

C V

– GV hỏi HS về tính khôi hài của mẩu chuyện vui. (Anh chàng lái xe đang lái đến mức ngồi nhầm vào hàng ghế sau lại tưởng đang ngồi vào sau tay lái. Sau khi hết hoảng báo công an xe bị bọn trộm đột nhập mới nhận ra rằng mình nhầm.)

Bài tập 2

– HS đọc yêu cầu của bài tập, suy nghĩ, làm bài.

– GV dán lên bảng 3 băng giấy viết các câu ghép chưa hoàn chỉnh ; mời 3 HS lên bảng thi làm bài. Cả lớp và GV nhận xét, kết luận :

- Tiếng cười **không chỉ** đem lại niềm vui cho mọi người **mà** nó còn là liều thuốc trường sinh.
- Không những** hoa sen đẹp **mà** nó còn tượng trưng cho sự thanh khiết của tâm hồn Việt Nam.
Chẳng những hoa sen đẹp **mà** nó còn tượng trưng cho sự thanh khiết của tâm hồn Việt Nam.

c) Ngày nay, trên đất nước ta, **không chỉ** công an làm nhiệm vụ giữ gìn trật tự, an ninh **mà** mỗi một người dân đều có trách nhiệm bảo vệ công cuộc xây dựng hoà bình.

* Nếu có HS viết : Ngày nay, trên đất nước ta, **không những** công an làm nhiệm vụ giữ gìn trật tự, an ninh **mà** mỗi một người dân... , GV cần nói : dùng **không chỉ** chính xác hơn.

5. Củng cố, dặn dò

GV nhận xét tiết học. Dặn HS ghi nhớ kiến thức đã học về câu ghép có quan hệ tăng tiến để viết câu cho đúng.